

Vores vejlampes historie per 2020

Allerede i 1968 begyndte man i bestyrelsen at diskutere behovet for at få belysning på vores veje. På det tidspunkt var kun 10 af grundene på Smedebakken og 6 grunde på Bybakken bebygget. Af disse 16 huse var de 3 sommerhuse, dvs. 13 familier boede her hele året. Men først ved generalforsamlingen i juni 1970 skete der noget, idet der blev nedsat et vejbelysningsudvalg. Der var nu kommet en hel del flere huse til og mange børnefamilier. Interessen for en vejbelysning var derfor større. Bestyrelsen havde endvidere fået nys om, at NESAs såvel som KTAS havde planer om at ændre såvel de strømførende luftledninger som telefonledningerne til jordkabler og dermed fjerne diverse pæle langs vejene. Derfor fik det nedsatte udvalg til opgave at udarbejde et projekt med den intensjon, at få arbejdet med et kommende vejbelysnings-projekt udført samtidig med NESAs og KTAS's kabel nedgravning. Udvalget bestod af Aage Schmidt-Christensen (Sm28), Mogens Didriksen (By20 og 22) og undertegnede (Sm46). Aage var arkitekt og skulle stå for design af lampen, Didriksen var også arkitekt, men valgte senere at udtræde til fordel for Arne Clausen (Sm30), som var reklamemand og skulle stå for de nødvendige forhandlinger med NESAs, KTAS og myndigheder. Undertegnede skulle som ingeniør bistå på det tekniske.

Udvalget nåede ret hurtigt frem til tre vigtige målsætninger for lampeprojektet: 1) Belysningen skulle være et lavt-siddende orienteringslys og ikke en højt-siddende decideret gadebelysning; 2) Lampen skulle være robust og vedligeholdelsesfri; 3) TV-tilslutning skulle indbygges i lampen og et fælles kabel TV-anlæg skulle etableres.

Argumenterne for de tre målsætninger var som følger:

Ad 1) Det var vigtigt at sikre, at vi fortsat kunne nyde at se stjernehimlen på spadseretur i området efter mørkets frembrud, idet vi skulle undgå NESAs forslag om at etablere en normal højt-siddende vejbelysning.

Ad 2) De smalle veje taget i betragtning var det vigtigt at lampen indgød respekt hos billister, så de undlod påkørsel. Endvidere skulle lampen kunne modstå børns eventuelle trang til at lege ved eller på lampen.

Ad 3) De mange og efterhånden høje og uskønne TV antenner på hustagene skulle fjernes, hvorved det smukke udsyn til søen kunne bevares.

Aage kunne således på generalforsamlingen i juni 1971 præsentere et projektforslag baseret på, at en betonlampe måtte være den rigtige løsning. Han havde eksperimenteret med og afprøvet flere modeller inden den endelige udformning var på plads: En 170 x 30 x 30 cm kubisk betonstander med en cylindrisk vandret udskæring som hulpejl til en næsten skjult placering af et simpelt lysarmatur. De tekniske udfordringer bestod især i at få indarbejdet det rigtige armatur, den rigtige TV-tilslutningsdåse samt de simplest mulige rørføringer for efterfølgende kabeltilslutninger.

Forhandlingsmæssigt var en af udfordringerne at få opbakning fra Naturfredningsnævnet til opstilling af en høj mast til fællesantennen. En sådan opbakning var en forudsætning for, at kommunen ville godkende mastens placering på det lille offentlige trekantsareal ved siden af landevejen op over

Smedebakken. Endvidere var det vigtigt at få kabel-TV udbyderen FUBA til at godkende TV-tilslutningsdåsens placering i vores gadelampe, samt at få NESAs til at acceptere en anden lampe end en af deres egne standard-lamper – og godkende den elektriske installation i betonlampen. Det var ikke nemt, men efter flere møder i 1971 med de tre forskellige ”myndighedspartnere” lykkedes det inden årets udgang at få alle godkendelser på plads, så arbejdet kunne påbegyndes i januar 1972. Naturfredningsnævnets betingelse for godkendelse af placeringen af den høje antenne-mast var imidlertid, at det skulle tinglyses på ejendommene, at private maste- eller tagantener ikke var tilladt. Det lykkedes ligeledes at få såvel Håndværkervænget som Søparken med i projektet, hvis samlede omkostning var anslået til 256.000 kr. Omkostningen skulle fordeles med 185.000 for Arresøgrundene (37 lamper), 59.000 for Søparken (11 lamper) og endelig 12.000 for Håndværkervænget (3 lamper) + fælles indkørselsvej (3 lamper), i alt 54 lamper.

Vi måtte så i gang med dels at få lamperne produceret, og dels at få aftaler på plads med entreprenør, installatør og FUBA. Undervejs måtte vi opgive tanken om at få projektet udført samtidig med KTAS's og NESAs kabel-nedgravning. Mht. at få de i alt 54 lamper (+ 3 ekstra til privat opsætning udenfor projektet på henholdsvis Sm30, Sm46 og Søparken Sidevej3) produceret, så blev resultatet, at den billigste løsning var at få dem produceret hos Bindslev Cementstøberi i Vendsyssel. Forbindelsen til dette støberi skete gennem min far, idet en af hans gamle skolekammerater var indehaver af cementstøberiet. Selve klargøringen af belysningsarmatur med tilførende el-rør til nedlægning i støbeformen blev udført som aftenarbejde af min tekniske assistent på DTH i Lyngby. Den samlede pris per lampe inklusiv indstøbte TV- og el-dåser samt armatur blev på 325 kr. leveret i Annisse. Placering og nedgravning/opsætning af vejlampene forestod vi selv med assistance af en lokal entreprenør Meisner, som havde en gravemaskine. El-installatør Mayntz Petersen fra Helsingør udførte tilslutning af såvel el som TV til lampen fra det nedgravede henholdsvis el-forsyningskabel og antenne-kabel. Nedgravning og nedlægning af disse kabler skulle forinden foretages af Kemp & Lauritzen. Nedtagning af eksisterende luftledning og nedgravning af nye jordkabler til el-forsyning herunder tilslutning til de enkelte parceller udførtes af NESAs. Tilslutning fra tv-dåsen i lamperne og ind til de enkelte huse var ikke inkluderet i projektet, idet det var den enkelte ejendoms ansvar. I de fleste tilfælde blev dette arbejde udført af firmaet Nordisk Antenne Opsætning ved Jørgen Troelsfeldt, hvilket skulle vise sig at give anledning til mange problemer og forsinkelser.

Hele projektet blev med forsinkelser endelig færdiggjort og indviet i sommeren 1973 til en samlet omkostning på ca. 270.000 eksklusiv tilslutningerne for de enkelte huse. Finansieringen skete for så vidt angår Arresøgrundenes andel ved optagelse af et 10 årigt banklån på 170.000 kr., samt anvende ca. 25.000 af foreningens egenkapital. Den enkelte grundejer kunne så beslutte enten at betale et engangsbeløb på 3.500 til grundejerforeningen, eller at afdrage 220 kr. halvårligt i 10 år inklusiv påløbne renter. Endelig skal det tilføjes, at der ikke gik så mange år før rygtet om denne lokalt udviklede og lavtsiddende og robuste vejlampe med indbygget TV-tilslutningsdåse nåede til Danmarks radio, som kom herop og lavede en historie herom, der blev vist på DR-TV.

Allerede i 1986 skete den første større skade på en af lamperne, som blev påkørt under udgravning ved et byggeri på Sm 20. En ny lampe måtte fremstilles, og her viste det sig, at Bindslev cementstøberi havde skiftet ejer, og støbeformen herved var bortkommen. Heldigvis havde Aage stadig en kopi af den

oprindelige tegning, selvom han var fraflyttet Annisse, og på basis af denne tegning fik ejeren af Sm 20 via en murermester i Dronningmølle produceret en erstatningslampe til en pris af 10.000 kr.

Nogle år senere skete der igen alvorlige påkørsler. Således i juli 1993, hvor en besøgende til Sm 11 ved parkering ude på vejen havde glemt at trække håndbremsen. Da vedkommende skulle køre hjem, holdt bilen ved en totalt ødelagt lampe på hjørnet ved Sm 13. Havde lampen ikke været der, ville bilen være fortsat nedad og braset ind i garagen ved By30. Skadevolderens forsikringsselskab fik udleveret en kopi af tegningen af lampen, og påtog sig at få den støbt og opsat til en pris af 12.500 kr.

I 2010 skete der ligeledes en påkørsel og total ødelæggelse af en lampe, denne gang ved By 30/Sm 16. Ingen havde set det ske, og skadevolderen blev således ikke identificeret, hvorfor grundejerforeningen selv måtte foranledige lampen udskiftet. Dette skete først i 2016, hvor den nuværende bestyrelse tog initiativ til at få lavet en ny støbform af en lokal snedker/tømrer, hvorefter støbningen kunne udføres af en lokal murer, og opsætning og installation udført af en lokal elektriker, det hele for en samlet omkostning på ca. 11.000 kr. Designet over jorden er bevaret, men under jorden er konstruktionen gjort lettere ved at erstatte en del af betonen med stålben og stål-fodplade. Senest sidste år (2019) blev vores nye støbform igen anvendt, idet der på samme "lokale" måde blev fremstillet en lampe til opstilling ved det første kryds mellem Smedebakken og Bybakken. Samlet omkostning her blev ca. 11.350 kr., heraf 3.500 kr. for at få et specialist-firma til at lokalisere det strømførende kabel. Ved dette vejkryds har der aldrig tidligere været opstillet en lampe, men det har været et udbredt og længe næret ønske.

Undervejs i dette tidsforløb er der sket det, at TV fælles-anlægget fra oprindeligt at være ejet og drevet af grundejerforeningen, er overgået af et par omgange til et privat Kabel-TV udbyderselskab, senest TDC. Herunder er både det oprindelige fordelingskabel og TV-tilslutningsboksen i lampen blevet erstattet, sidstnævnte ved et antal TV-tilslutningsbokse rundt på vejen. Antenne-masten på bakken er heller ikke længere i brug, idet signalet nu kommer via et regionalt og nedgravet bredbåndskabel.

Der er ligeledes undervejs udført udskiftning af de fleste af de oprindelige lysarmaturer til energibesparende lyskilder uden at den oprindelige glaslampe er opgivet. Udskiftning af pærer og reparationer af armaturer og elkabler blev i en del år varetaget af en autoriseret installatør på kommunens vegne, men har i de senere mange år været grundejerforeningens ansvar. Her har det så været vores nuværende formand, der vederlagsfrit har udført dette arbejde. Men kommunen betaler stadig for forbruget af el.

Afslutningsvis er det måske værd at bemærke, at den oprindelige begrundelse for et lavt-siddende orienteringslys nu modvirkes af en stigende tendens til private stærke belysninger af de enkelte ejendomme og garager – belysninger, som ovenikøbet styres af bevægelses-følsomme sensorer. Derved bliver det stadig sværere at opretholde muligheden for at opleve stjernehimmelen uforstyrret af pludseligt tændende stærkt lys under en sen aften-spadsretur. Det ville være ønskeligt, om diverse sensorer blev indstillet således, at de private belysninger ikke blev tændt blot ved passage af bil, cykel, fodgænger, kat eller hund på vejen.